

Vägledning för förvaltningar och gravvårdsfirmor

Beräkningsmodell

Göteborg

.....
CGK Centrala Gravvårdskommittén 2026

Riktlinjer och arbetsformer för Centrala gravvårdskommitténs verksamhet

Centrala gravvårdskommittén (CGK) informerar och arrangerar utbildning för Sveriges begravningshuvudmän och andra verksamma i branschen. Syftet är att främja god gravkultur och säkra gravanordningar.

Kommittén

- verkar för och vidareutvecklar god gravkultur
- stödjer lokala traditioner inom kyrkogårdskulturen
- arbetar för bevarande eller återanvändande av kulturhistoriskt värdefulla gravanordningar och miljöer inom begravningsplatsen
- främjar utvecklingen av gravvårdsdesign, miljö och bestämmelser
- ger rekommendationer och riktlinjer avseende service och underhåll av äldre gravvårdar,
- utarbetar och rekommenderar monterings- och kontrollsystem för gravvårdar
- informerar om gravvårdar och dess miljö.

För att förverkliga CGK:s ändamål och uppgifter ska kommittén

- underlätta kontakter mellan leverantörer, kunder och huvudmän vid leverans av gravanordning
- vara rådgivande organ
- uppdatera anvisningar för säker montering och provning av gravanordningar
- ta fram informationsmaterial och utbildningsmaterial
- ordna utbildningar och seminarier.

Centrala gravvårdskommittén är ett ideellt samarbetsorgan, som bildades 1966, mellan Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation, Sveriges kyrkogårds- och krematorieförbund, Föreningen Sveriges Kyrkogårdschefer och Gravvårdsfirmornas Riksorganisation/Sveriges stenindustriförbund. Varje organisation svarar för sina kostnader.

Adress

CGK, c/o SKKF
Box 19071, 104 32 Stockholm

Centrala gravvårdskommittén, CGK, har fått tillstånd av begravnings-samfälligheten i Göteborg att sprida denna modell.

Denna utgåva, daterad 2026, utgör en uppdatering och redigering av utgåva från 2020.

Omslagsfoto: Mattias Elofsson

1. Bakgrund

I Centrala gravvårdskommitténs instruktion för stenar högre än 1,5 meter anges samma 3-stegsprincip som för lägre stenar:

Okulär besiktning – vinkelmätning - kontrollmätning att stenen klarar 35 kg dragkraft utan att falla.

Samtidigt pekar Centrala gravvårdskommittén på svårigheterna att utföra kontrollen på ett korrekt och säkert sätt, både vad gäller kontroll av 35 kg dragkraft och kontroll av dubbar.

Den praktiskt framkomliga vägen för kontroll av stora stenar är att göra korrekt utförda vinkelmätningar, som bygger på principen att stenen ska klara minst 35 kg dragkraft vid 1,5 meters höjd, och att göra individuella säkerhetsbedömningar för varje sten.

2. Arbetsgång

För att fastställa korrekta säkerhetsmarginaler vid vinkelmätningar, som bygger på principen att stenen ska klara minst 35 kg dragkraft vid 1,5 meters höjd, har två tabeller tagits fram, utifrån teoretiska beräkningar:

1. stentyp rektangulär
2. stentyp pelare.

Beräkningarna bygger på följande antaganden:

1. stenarna är homogena
2. stenen antas stå löst (ingen dubb).

Gravvårdar upp till 1,5 meter

Begravningssamfälligheten i Göteborg rekommenderar att alla stenar kontrolleras varje år, för att minimera risken för olyckor.

1. Varje arbetslag kontrollerar sitt områdes gravvårdar fysiskt och okulärt en gång om året. De som är uppenbart farliga läggs ned.
2. De gravvårdar som är lösa eller på annat sätt utgör tveksamheter antecknas upp på en lista som kontrolleras av dem som ska utföra stensäkringsarbetet. trycktest utförs (35 kilo).
3. Antingen klarar stenen trycktestet och är redo för att bli kontrollerad om ett år igen, eller så klarar den inte trycktestet och läggs ned. Oavsett lutning och dubbkvalitet - gå på det som är viktigast - om stenen är farlig eller inte (om den klarar trycktestet eller inte).
4. Då stenen lagts ned så sätts en skylt på graven. Skylten berättar att stenen

är nedlagd av säkerhetsskäl och anger ett telefonnummer dit man kan ringa vid frågor. Brev skickas till gravrättsinnehavaren med information om varför stenen är nedlagd, kontaktuppgifter till förvaltningen samt monteringsbestämmelser för gravvårdar enligt CGK:s bestämmelser.

Gravvårdar över 1,5 meter

Alla höga stenar ska kontrolleras okulärt vart femte år. De stenar som uppenbart lutar eller av annan orsak (förskjutningar mellan stensektioner m.m.) anses innebära risk dokumenteras. Vinkel/lutning och eventuell förskjutning noteras. Det är viktigt att dokumentera var mätningen görs så att nästa mätning sker på samma ställe.

De objekt som har kraftig lutning kontrolleras i en av de beräkningsmodeller som medföljer detta dokument. Höjd, bredd och tjocklek läggs in i beräkningen. Resultatet visar vid vilken vinkel stenen anses farlig/kritisk. Skulle objektet vara nära denna punkt läggs stenen ned.

De gravvårdar som dokumenteras med mindre lutning och/eller förskjutning kontrolleras årligen. Då jämförs vinklar och förskjutningar från föregående år för att eventuella förändringar ska identifieras. Skulle det vara stora förändringar i mätningarna läggs dessa in i beräkningsmodellen, se punkt 2. Då stenen lagts ned sätts skylt på graven och brev skickas till gravrättsinnehavaren.

3. Beräkningsmodeller

Två olika beräkningsmodeller har tagits fram, en för vanliga rektangulära stenar och en för pelare. Ni rekommenderas att först bekanta er med modellen för vanliga stenar via fliken "Sten".

Beräkningsmodellerna finns att ladda ner på skkf.se/CGK. Excel-filen heter "stensakring-alla-typer-utan-makron.xlsx"

Väl inne i filen fyller ni i följande om aktuell gravvård:

- bredd i meter
- tjocklek (djup) i meter
- höjd i meter
- densitet kg/m³, exempelvis granit ca 2 650 (+/- 30 kg), diabas 2 900 - 3 000, kalksten ca 2 650, sandsten ca 2 250 kg/m³.
- tryck i kg. Rekommendationen är 35 kg (uppskattat)
- vid vilken höjd trycket sker (uppskattat).

Resultatet efter ifyllda värden:

- i vilken vinkel gravvården är farlig **utan** last.
- gravvårdens volym.
- gravvårdens totalvikt.
- i vilken vinkel gravvården är farlig **med** last.

Blir detta värde negativt ska gravvården omedelbart säkras eller läggas ned

Utifrån vinklar ovan i förhållande till verklig vinkel bedömer ni om gravvården utgör en fara eller ej, och agerar därefter.

Observera att beräkningsmodellen är ett hjälpmedel och att bedömningen ska göras utifrån beräkningsresultatet och den okulära besiktningen.

bild ett

Kontaktuppgifter

Har ni några frågor? Välkomna att höra av er till
begravningssamfälligheten i Göteborg.

Robin Lambro, tfn 031 – 731 11 93, robin.lambro@svenskakyrkan.se

Organisationerna inom Centrala Gravvårdskommittén står också till
förfogande när det gäller frågor om gravsäkringsarbete.